

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยถือว่าประสบความสำเร็จค่อนข้างสูงในการพัฒนาทางด้านการธุรกิจและสังคม ทำให้มีความเติบโตที่ค่อนข้างรวดเร็วของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ และก็ไม่ใช่ว่าเรื่องที่แปลกเมื่อมีการค้าการลงทุนระหว่างกันก็ย่อมจะเกิดข้อพิพาทขึ้นได้ สิ่งที่เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งที่ทำให้นักลงทุนหรือนักธุรกิจต่างชาติไม่กล้าเข้ามาลงทุนในประเทศไทยคือ กระบวนการในการระงับข้อพิพาทที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความไม่แน่นอนประกอบกับความทัศนคติในแต่ละชาติแตกต่างกันออกไป เพราะหากเรามีกระบวนการระงับข้อพิพาทที่มีประสิทธิภาพแล้วจะสร้างความมั่นใจให้นักลงทุนได้อย่างมาก

การระงับข้อพิพาทที่เกิดจากการค้าการลงทุนระหว่างประเทศนั้น นักกฎหมายจะต้องพยายามเข้าใจและนำความจำเป็นของนักธุรกิจเข้ามาพิจารณาประกอบเพื่อการขอร้องข้อสัญญาการระงับข้อพิพาทให้ได้ผล เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพแก่คู่สัญญามากที่สุด ซึ่งในปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่าวิธีการระงับข้อพิพาทที่เป็นอุดมคติและเป็นที่ปรารถนาของทุกฝ่ายจะต้องประกอบไปด้วยคุณสมบัติที่สำคัญดังนี้

- (1) เป็นธรรม (Fair)
- (2) รวดเร็ว (Speedy)
- (3) ประหยัด (Cheap)
- (4) มีกลไกการบังคับที่มีประสิทธิภาพ (Effective Enforcement Mechanism)
- (5) การรักษาความลับหรือมาตรการป้องกันความอื้อฉาวที่เกิดจากข้อพิพาท (Measure Against Bad Publicity)
- (6) การรักษาสัมพันธภาพระหว่างคู่ความ (Preservation of Relationship)

ในปัจจุบันคดีที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางพาณิชย์ในประเทศยังคงฟ้องร้องและดำเนินคดีกันในศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งสามัญทั่วไป วิธีการพิจารณาคดีก็ต้องดำเนินไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเช่นเดียวกับคดีแพ่ง ซึ่งในหลายกรณีไม่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและลักษณะของคดีที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางพาณิชย์ ทำให้เกิดอุปสรรคแก่การประกอบธุรกิจการค้า ในขณะที่คดีเกี่ยวกับธุรกรรมทางการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งก็คือคดี

พาณิชย์ประเภทหนึ่งนั่นเอง กลับได้รับการพิจารณาและพิพากษาโดยศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นศาลชำนาญพิเศษที่มีวิธีพิจารณาเป็นพิเศษที่ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพของคดีพาณิชย์

ดังนั้นเราควรมีสศาลพาณิชย์และมีวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์โดยเฉพาะแยกต่างหากย่อม ก่อให้เกิดผลดีได้อย่างชัดเจน อันจะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนกิจการค้าพาณิชย์ของประเทศให้อยู่ ในมาตรฐานสากลและสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดียิ่งขึ้นอีกทางหนึ่ง

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงแนวคิดและความเป็นมาของการดำเนินคดีพาณิชย์

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการดำเนินคดีพาณิชย์ในศาลแพ่งและศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

1.2.3 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้มีศาลชำนาญพิเศษและวิธีพิจารณาพิเศษเกี่ยวกับคดีพาณิชย์

1.3 วิธีการศึกษาวิจัย

เนื่องจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีประเด็นวิธีพิจารณาที่หลากหลาย ผู้ทำวิทยานิพนธ์จึงไม่อาจจะวิจัยเจาะลึกลงไปในรายละเอียดในแต่ละประเด็นได้ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยจะทำการวิจัยในภาพกว้างๆ โดยการรวบรวมข้อมูลเอกสาร (Documentary research) จากตำรา วิทยานิพนธ์ บทความ เอกสารต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ และทำการวิจัยภาคสนาม (Field research) โดยการออกแบบสอบถามนักศึกษาปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่ศึกษาวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเปรียบเทียบ เหตุที่ผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้ทำการวิจัยโดยมุ่งไปยังกลุ่มดังกล่าว เนื่องจากข้อมูลการวิเคราะห์ในเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นความคิดเห็นของนักกฎหมายผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ และถ้าในมุมมองของนักกฎหมายรุ่นใหม่มีมุมมองต่อการจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์ซึ่งเป็นศาลชำนาญพิเศษอย่างไร

1.4 สมมุติฐานในการศึกษา

การมีศาลชำนาญพิเศษและวิธีพิจารณาพิเศษเกี่ยวกับคดีพาณิชย์จะทำให้การพิจารณาและพิพากษาคดีพาณิชย์มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เป็นธรรม และประหยัดกว่าการพิจารณาคดีพาณิชย์ในศาลธรรมดา

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนมุ่งศึกษาให้ทราบถึงสภาพของปัญหาในการพิจารณาคดีพาณิชย์ในศาลธรรมดา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้มีศาลชำนาญพิเศษและวิธีพิจารณาคดีพิเศษเกี่ยวกับคดีพาณิชย์โดยเฉพาะ ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและก่อให้เกิดประโยชน์แก่คู่สัญญาการค้าการลงทุนทางพาณิชย์สูงสุด

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงแนวคิดและความเป็นมาของการดำเนินคดีพาณิชย์

1.6.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาในการดำเนินคดีพาณิชย์ในศาลแพ่งและศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

1.6.3 ทำให้เกิดแนวทางในการปรับปรุงให้มีศาลชำนาญพิเศษและวิธีพิจารณาคดีพิเศษเกี่ยวกับคดีพาณิชย์โดยเฉพาะในประเทศไทย